

STICHTING

HUGO KOTESTEIN

Voor behoud en versterking van
de (historisch-)ruimtelijke kwaliteit
van de stads- en dorpsgebieden
en het landelijk gebied

JAARVERSLAG 2021

INHOUD

Pagina 2	- Stichting Hugo Kotestein
Pagina 3	- Voorwoord Loes Bakker
Pagina 4	Organisatie
Pagina 5	- Financieel verslag
Pagina 5	- Uitreiking oorkonde 2021
Pagina 7	Verslag werkgroep Oudewater
Pagina 10	- Verslag werkgroep Harmelen
Pagina 13	Werkgroep Bodegraven-Reeuwijk
Pagina 13	- Verslag werkgroep Montfoort/Linschoten
Pagina 18	- Verslag werkgroep Kamerik
Pagina 20	- Verslag werkgroep Woerden

Dit jaarverslag is een uitgave van Stichting Hugo Kotestein
p/a Het Jaagpad 56
3461 HC Linschoten
www.hugokotestein.nl
E: info@hugokotestein.nl
T: 0348 482582

Het jaarverslag is tot stand gekomen met medewerking van het bestuur en de werkgroepen van de stichting.

STICHTING HUGO KOTESTEIN

De stichting is in 1975 opgericht voor behoud en versterking van het historisch erfgoed in haar werkgebied, het hart van het Groene Hart bestaande uit de gemeenten en kernen Bodegraven-Reeuwijk, Driebruggen, Waarder, Harmelen, Kamerik, Linschoten, Montfoort, Oudewater, Snelrewaard, Willeskop, Woerden en Zegveld.

Het gaat hierbij om de beeldbepalende gebouwen en andere elementen die waardevol zijn uit stedenbouwkundig, landschappelijk, architectonisch of cultuurhistorisch oogpunt te beschermen en te handhaven.

Het initiatief tot de oprichting is genomen door de Stichts-Hollands Historische Vereniging (SSHV) nadat een aantal historische gebouwen in Woerden onder de slopershamer was gevallen. Dit gold onder meer het 17de -eeuwse Proveniershuis in Woerden, dat werd gebouwd door Hugo Jasperszoon Kotestein, stadstimmerman (aannemer en bouwmeester). Hugo Kotestein was lid van de vroedschap van Woerden en enige tijd burgemeester. De stichting is naar hem genoemd.

De stichting is ingeschreven in de Kamer van Koophandel te Utrecht onder nummer 41172329. De notariële akte is ingeschreven op 3 juni 1975.

Het nummer van de bankrekening van Stichting Hugo Kotestein is NL60INGB0003551080

Foto omslag

Oudewater by drone

VOORWOORD

Beste lezer,

In dit Covid jaar 2021 hebben we ruwweg twee soorten maatschappelijke reacties kunnen zien: berusting en verzet. Berusting : “Het is nu eenmaal niet anders” en verzet “Kom niet aan onze vrijheid”. Voor ons ligt het in ons werk altijd net even anders: we zijn niet van de berusting, maar oproer ligt evenmin in onze aard.

Wij zijn dan ook in aangepaste vorm constructief doorgegaan en hebben gedaan wat er wel mogelijk was of mogelijk gemaakt. Zo is er in oktober aan Stichting de Kievit in Harmelen een welverdiende oorkonde uitgereikt. De uitreiking vond plaats op het natuureducatie terrein, prachtig ingericht en door veel vrijwilligers bijgehouden, met daarop de gerenoveerde daggeldershuisjes. Het gebeurde in de open lucht en gelukkig waren de weergoden ons zeer gunstig gezind. De uitreiking hebben wij gecombineerd met onze donateur dag. Daarover verder in dit verslag meer.

Vrijwilligers zijn het cement van onze samenleving en onze stichting zou ook niet bestaan zonder hen. Het is best zorgelijk als je bedenkt dat als wij (“de boomers”) het straks zelf van vrijwilligers moeten hebben er niet net zo veel jongeren daarvoor in de plaats komen. Dat betekent waarschijnlijk dat je zaken anders moet organiseren.

Wij werden daarmee bij voorbeeld al geconfronteerd in Bodegraven-Reeuwijk. Het blijkt naast de actieve historische kring en kunstkring in dat gebied lastig om specifiek voor ons erfgoed nog een werkgroep te bemensen. Maar we hebben de hoop nog niet opgegeven en werken er aan.

In dit verslag kunt u ook lezen dat de werkgroep Harmelen werd overvallen door het plotselinge overlijden van Piet Mast. Piet is jarenlang zeer actief geweest en hij heeft ook het educatieve element in ons werk veel aandacht gegeven. Moeizaam jaar of niet: we hebben er toch met zijn allen weer flink aan getrokken en daarom wil ik graag alle vrijwilligers bedanken voor hun inzet en vasthoudendheid.

Tenslotte : Dit jaar zijn er gemeenteraads-verkiezingen. Dat betekent dat wij ook de nieuwe gemeentebesturen weer kritisch gaan volgen en onze deskundige inbreng leveren om vooral goede samenwerkingsresultaten te blijven bereiken. Dat alles onder het motto “Samen bruggen slaan ” (Niet kwakkelen maar kwakelen) .

Ik wens u namens het dagelijks bestuur veel leesplezier!

Loes Bakker, voorzitter

DE ORGANISATIE

DE ORGANISATIE

De stichting heeft zes werkgroepen te weten:

Bodegraven-Reeuwijk, functie voorzitter vacant,

Harmelen, voorzitter Donald Lambert,

Kamerik, voorzitter Hein Kuiper,

Montfoort- Linschoten, voorzitter Peter Versloot,

Oudewater, voorzitter Otto Beaujon,

Woerden-Zegveld, voorzitter Piet Brak.

De stichting kent een federatieve opzet.

De lokale of meer regionale werkgroepen houden zich bezig met de ontwikkelingen in hun gebied. Ze hebben bevoegdheid om zelfstandig in overleg te treden met gemeenten, provincie, particulieren en andere belanghebbenden.

Het bestuur van de stichting bestaat statutair uit de voorzitters van de werkgroepen en het dagelijks bestuur dat in 2021 bestaat uit:

Voorzitter	Loes Bakker
Penningmeester	Magdaleen Mulder
Secretaris	Mieke van Deuren

De penningmeester is tevens bestuurslid van de Stichts-Hollands Historische Vereniging.

De stichting kent formeel geen leden. De deelnemers in de werkgroepen heten statutair correspondenten.

In 2021 waren er 30 werkgroep leden.

ONZE ACHTERBAN

In 2021 waren er 77 donateurs. Dit is exclusief de werkgroep leden waarvan het merendeel ook jaarlijks geld doneert. Voor de continuïteit van de stichting is het van belang dat er zich nieuwe leden voor het werk in de werkgroepen aanmelden en uiteraard ook nieuwe donateurs.

VERGADERINGEN

In het verslagjaar hebben er twee plenaire vergaderingen plaatsgevonden en wel op 17 juni en 9 december. Daarnaast hebben de werkgroepen vanwege corona in plaats van vergaderen veelal telefonisch contact gehad.

PRIVACY REGLEMENT

Stichting Hugo Kotestein is opgericht voor behoud en versterking van het historisch erfgoed in haar werkgebied in het Groene Hart.

De stichting heeft werkgroep leden en donateurs. Van de namen, adresgegevens en email adressen van de werkgroep leden en donateurs is een bestand opgebouwd. Het bestand wordt bewaard in een virus beveiligde computer door de secretaris en de penningmeester van de stichting.

De gegevens in het bestand worden door de secretaris alleen gebruikt om uitnodigingen te versturen voor activiteiten van de stichting, zoals de oorkonde uitreiking en de donateur dag alsmede voor het versturen van het jaarverslag en door de penningmeester om betalingsverzoeken te versturen en ontvangen donaties te noteren.

Gegevens van de werkgroep leden en donateurs worden terstond verwijderd zodra zij aangeven te willen stoppen of als zij overleden zijn.

Mieke van Deuren, secretaris

FINANCIEEL OVERZICHT

Het boekjaar 2021 werd afgesloten met een ruim positief saldo.

De donateur dag werd gekoppeld aan de Oorkonde uitreiking.

Er werd door de werkgroep Woerden niet vergaderd en de plenaire vergadering vond één keer plaats in Linschoten en later nog een keer in het Stadhuis in Oudewater.

De onkosten voor de Oorkonde uitreiking 2021 vielen binnen de begroting. De kosten van het jaarverslag 2021 waren nauwelijks hoger dan het jaar daarvoor.

Onze inkomsten, bestaande uit bijdragen van donateurs, werkgroep leden en giften bedroegen € 3.570,--. Dat was ruim € 500,-- meer dan in 2020.

We zijn heel dankbaar dat veel donateurs meer doneren dan de gevraagde minimale bijdrage van € 15,--.

Het aantal donateurs is in het boekjaar iets teruggelopen ten opzichte van het jaar daarvoor. Omdat wij geen subsidies ontvangen zijn wij voor onze inkomsten afhankelijk van donaties en giften. Het vinden van nieuwe donateurs blijft dan ook onze prioriteit houden. We streven ernaar onze uitgaven zoals secretariaatskosten zoveel mogelijk te beperken. Het bestuur en de werkgroep leden ontvangen voor hun werkzaamheden geen vergoeding.

Stichting Hugo Kotestein is in het bezit van het ANBI certificaat. Donaties zijn dus aftrekbaar van de belasting.

Magdaleen Mulder, penningmeester

UITREIKING HUGO KOTESTEIN OORKONDE 2021

Oorkonde uitreiking 2021 aan het natuurgebied 'De Kievit'

Eigenlijk is het altijd feest op het natuurgebied 'De Kievit'. Je kunt er altijd terecht. Jongeren die na schooltijd nog even na kletsen in de hooiberg. Een klas met kinderen die van alles leert over paddenstoelen, insecten of waterplantjes. Kinderen die prachtige vogelhokjes in elkaar timmeren. Vrijwilligers die lekker klussen in de tuin of het natuurgebied rondom. Of mensen die willen proeven van de heerlijke appelcider uit de boomgaard van De Kievit. Er is altijd wat te doen!!

Maar op 8 oktober was het helemaal feest. En niet in de laatste plaats omdat het zo'n prachtige 'zomerse' dag was. Wat was er aan de hand? Deze dag werd de Kievit in het zonnetje gezet en kreeg de Hugo Kotestein Oorkonde. Alle vrijwilligers van De Kievit, het bestuur en de diverse werkgroepen van Hugo

Kotestein uit de hele regio en de familie van wijlen Mien Vernooij-Looman waren aanwezig.

De oorkonde 2021 werd toegekend aan wijlen mevrouw Mien Vernooij-Looman en de vrijwilligers van de Stichting De Kievit te Harmelen. Mien heeft de basis gelegd voor het natuurgebied met daarop de daggeldershuisjes. Dit gebied is verder uitgebouwd door vrijwilligers tot een parel in het Groene Hart. Vrijwilligers die ook met enthousiasme en liefde zorg dragen voor het behoud. De Kievit speelt met haar educatieve activiteiten een belangrijke

rol bij het onderwijs op het gebied van historie, natuur en milieu.

Onder overweldigende belangstelling werd de oorkonde uitgereikt door Burgemeester Molkenboer van de Gemeente Woerden.

Als blijvende herinnering kregen alle deelnemers aan deze bijzondere oorkonde-uitreiking een prachtig tegeltje met daarop de afbeelding van de Kievit.

WERKGROEP OUDEWATER

BESTUURLIJK

De werkgroep bestaat uit:

Otto Beaujon, voorzitter
 Marc Croes (namens de Geschiedkundige
 Vereniging Oudewater)
 Luuk Eijkelestam
 Caio Haars
 Jan van 't Riet

Contactadres
 O.R. Beaujon
 o.beaujon@hetnet.nl
 tel. 0348 561332

De gemeente Oudewater en Stichting Hugo Kotestein.

De stichting onderhoudt regulier contact met de gemeente Oudewater, in drie gremia, t.w.
 - het tweewekelijks overleg binnen de Commissie ruimtelijke kwaliteit waaraan deelnemen: de ambtenaar Monumenten, de technisch adviseur (architect) van Stichting MooiSticht, de ambtenaar Vergunningen van de gemeente Woerden en een vertegenwoordiger van Hugo Kotestein als toehoorder. Het overleg is tijdens het verslagjaar tweemaal voor langere tijd opgeschort geweest vanwege corona.
 - het driemaandelijks overleg van de ambtenaar Monumenten en de leden van de werkgroep Hugo Kotestein. Dit overleg heeft niet plaats gevonden in verband met corona.
 - het jaarlijks overleg van de werkgroep Hugo Kotestein met de wethouder. Deze keer is dit schriftelijk afgedaan in verband met coronamaatregelen.

Beleidskader

De nieuwe omgevingswet is per 1 januari 2021 ingegaan. Deze biedt de gemeenten vanaf die datum acht jaar de tijd om haar gemeentelijk omgevingsplan in te vullen.

Energietransitie

Het Afwegingskader voor de bijdrage van Oudewater aan de RES (= regionale energiestrategie) is inmiddels door de gemeenteraad goedgekeurd. De opdracht tot 2030 gaat in grote lijnen volgorde uit van zonnepanelen op daken, kleine windmolens en zonneweiden. Gelijktijdig met de besluitvorming bleek, dat de netwerken die de opgewekte energie moeten vervoeren nog ontoereikend

zijn. Aangegeven werd dat de uitbreiding van de netwerken naar verwachting niet synchroon met de aan te leggen energiebronnen zou kunnen verlopen, met andere woorden: de druk is enigszins van de ketel.

Veel particulieren nemen het initiatief om zelf zonnepanelen op hun woning te leggen. Het plaatsen van zonnepanelen op daken is niet gebonden aan een omgevingsvergunning, tenzij de beoogde panelen komen te liggen binnen het als beschermd stadsgezicht aangewezen gebied, of op een monumentaal pand in het buitengebied. Er zijn gemeenten die voor de vergunningsprocedure voor duurzame energievoorzieningen bij wijze van stimulans een nultarief voor de leges hanteren, terwijl de vergunningplicht er is om te voorkomen dat de panelen gelegd worden op plaatsen waar dat niet gewenst is. Oudewater (Woerden) heft wel leges.

De ontwikkeling van dakpankleurige (rode) zonnepanelen gaat voort en de visie ten aanzien van zonnepanelen op (rijks)monumenten en binnen het beschermd stadsgezicht ontwikkelt zich ook verder; in Oudewater kreeg woningbouwvereniging De Woningraat toestemming om op 52 woningen binnen het beschermd stadsgezicht zonnepanelen te plaatsen.

Externe adviezen

Bestrating binnenstad

In het kader van het Masterplan voor Oudewater kwam een extern stedenbouwkundig bureau met het voorstel om in de binnenstad (de straten die de stadsgracht volgen en de Marktbrug en Visbrug) de huidige bestrating, bestaande uit verschillende formaten graniet- en porfierkeitjes, grote en kleine klinkers en natuurstenen stoepen, te vervangen door antracietkleurige en rode hedendaagse betonklinkers en met een indeling in stroken die duidelijk het primaat toekennen aan het 'onmisbare' autoverkeer. Hugo Kotestein acht het hoogst zorgelijk dat adviseurs met zo weinig begrip voor historische bestrating uitgenodigd worden om dergelijke adviezen uit te werken: de plannen passen niet in het historische stadsbeeld.

Parkeren

Een integraal parkeerplan voor de binnenstad, ook begeleid door een extern bureau, werd door de autobezitters in de binnenstad afgeschoten: voor de bezoekende automobilist werd gelimiteerd vrij parkeren in het vooruitzicht gesteld, terwijl bewoners een parkeertarief voorgesteld werd zonder dat er tastbaar meer ruimte beschikbaar komt. De parkeerinkomsten zouden gebruikt worden voor handhaving.

Voor de nieuwe gemeenteraad (maart 2022) de gelegenheid bij uitstek om een begin te maken met het gefaseerd autovrij maken van de Oudewaterse binnenstad, bijvoorbeeld in het weekend en/of vanaf een dagelijks tijdstip dat bevoorraders, besteldiensten, kappers- en bakkersklanten de gelegenheid hebben gehad hun waren af te leveren of hun boodschappen te doen

Kademuren

Uit hetzelfde advies kwam het voorstel de gracht langs de Donkere Gaard en de Kromme Haven te beplanten met decoratieve, hoog opgaande waterplanten. Dit advies gaat volledig voorbij aan de aanwezigheid van de natuurlijke muurvegetatie tegen de kademuren, bestaande uit een vegetatiekundig verbond van karakteristieke, beschermde soorten muurvarens, muurleeuwenbekken, havikskruid, wolfsklauw, geel helmkruid en glaskruid.

blaasjesvaren, waterbalsemien, wolfsfoot, echte muurvaren (plukje midden onder)

Kademuur met varens

De muurvegetatie langs de Oudewaterse gracht, in zijn soort zeer volledig en uitbundig aanwezig, zou binnen de kortste keren verdrongen worden en verloren gaan door het gekweekte bloemrijke gewas uit de siervijver. Hugo Kotestein heeft hier onmiddellijk bezwaar tegen aangetekend en een voorstel gedaan de kademuren met behoud van de beschermde soorten door vrijwilligers te laten ontdoen van alle snelgroeiende soorten die de muurvariantjes benutten als 'opstapje' om zelf de voeg binnen te dringen. Er groeien bij gebrek aan onderhoud inmiddels metershoge zaailingen van houtige gewassen (elzen, berken, essen, vlieren, wilgen, populieren, vlinderstruiken, spirea enz.) die de beschermde soorten geheel overvleugelen en het oude metselwerk serieus aantasten. Naar

Muurleeuwenbek

verwachting is éénmaal per jaar selectief wieden voorshands genoeg.

In steden met vergelijkbaar mooie muurvegetaties zoals Gouda en Utrecht wordt deze vegetatie gekoesterd, jaarlijks geïnventariseerd en onderhouden.

Fietsrouteplan

Weer een ander adviesbureau presenteerde een fietsrouteplan dat voorzag in onder meer het zichtbaar maken van een gemarkeerd fietsroutenetwerk in de binnenstad en ook in het 'verbeteren' van bestaande fiets- en wandelpaden, zoals de Zuringkade, de smalle 'singletrack' tussen de Hekendorpse Buurt en

de Zuringkade

de Ruige Weide waar 's zondags menig paar de benen strekt (in de ganzenpas, of één van beide naast het smalle asfaltlint) en waar de eenzame fietser geen overlast bezorgt.

In de ogen van de adviseurs moet de Zuringkade verbreed worden en zowel een wandel- als een fietsstrook krijgen in grijs resp. rood.

De adviseurs doen er alles aan om Oudewater door een hedendaagse matrijs te drukken.

Bouwprojecten, historische gebouwen, bestrating en archeologische vondsten

Ontwikkeling Westerwal

De stad Oudewater, met een ontstaansgeschiedenis die teruggaat tot de middeleeuwen: de overblijfselen van de eerste versie van de kerk, als symbool voor het bestaan van een gemeenschap, dateren uit de 11e eeuw. Sedertdien heeft de stad nog steeds een duidelijk stadsplan waarin heftige gebeurtenissen zoals de belegering tijdens de 80-jarige oorlog hun sporen hebben nagelaten. In het huidige grondplan van de binnenstad is de vesting die in de 17e en 18e eeuw herbouwd werd nog duidelijk te herkennen. Zichtbare hoogteverschillen tussen stad en de omgevende weidegronden laten duidelijk zien hoe de stad laag op laag gegroeid is op haar oude fundamenteën, terwijl het omringende veenlandschap gedurende dezelfde duizend jaren aanzienlijk ingeklonken is. Deze vaststelling speelt een belangrijke rol in het bouwhistorisch onderzoek en het stedenbouwkundig ontwerp voor het oude industriegebied Westerwal.

De hallen van de machinefabriek De Hollandsche IJssel: industrieel erfgoed.

Na een jarenlang slepend conflict tussen het gemeentebestuur en de aldaar gevestigde machinefabriek is er in 2021 een bestemmingsplan vastgesteld en een principe-akkoord gesloten. De machinefabriek stopt uiterlijk 2023 met haar activiteiten aan de Westerwal en de eigenaren van de grond gaan voor woningbouw (95 eenheden). Over de manier waarop de herinnering aan het industrieverleden van de Westerwal (olieslagerij Verloop/ Brinkers en machinefabriek De Hollandsche IJssel) vorm gegeven moet worden, wordt nog nagedacht.

Beoogd wordt een aansluiting te maken tussen de oude stad ten oosten van de Hollandse

IJssel en de Westerwal waar het nieuw te bouwen stadsdeel even kleinschalig en in architectonische samenhang ontwikkeld gaat worden, mede vanwege de toeristische rol van de stad.

Het behoud van de waarden waar Stichting Hugo Kotestein voor staat, te weten al hetgeen in de stad en de gemeente authentiek is, is onmisbaar om Oudewater die rol blijvend te kunnen vervullen. Telkenjare opnieuw blijkt, hoe bij de dagelijkse belangenafweging van eigenaren en de overheid de cultuurhistorische waarde van objecten (gebouwen, bruggen, bestratingen, watergangen) niet altijd voorop staat.

De Lange Burchwal

Vervanging van oude gas- en elektriciteitsleidingen, de aanleg van het glasvezelnetwerk zorgen regelmatig voor opgebroken straten die daarna provisorisch dichtgelegd worden.

Dit ging anders bij de Lange Burchwal. Deze werd over de volle lengte waterpas gelegd, waardoor de woningen aan de oostzijde een stoep met een twee- of drievoudige aantrede kregen. Voor rollators en andere wagentjes of

Straat waterpas gelegd, huizen op de oude stadswal liggen hoger.

fietsen werden op een aantal plaatsen oprijtjes gemaakt. Nieuwe bestrating en betere afwatering spreken voor zich; hoe de hoge stoepen in de praktijk bevallen moet nog blijken. Netto zijn er iets minder parkeerplaatsen dan voorheen.

Tijdens het openleggen van de Lange Burchwal stuitte de graafmachine op restanten van een omvangrijk bouwwerk met een keldergewelf en een verdieping. De vondst werd geheel volgens de regels gemeld en door deskundigen bekeken. Hoe interessant ook, er was geen fysieke ruimte (noch budget) om de ruïne te behouden en het puin werd afgevoerd. Oudewaternaar Wim Geurts maakte foto's en bouwde een maquette die door de

geschiedkundige vereniging in dank aanvaard en tentoongesteld werd.

Lange Burchwal geeft restanten van een oud bouwwerk prijs.

Voormalige postkantoor

Aan het voormalig postkantoor van Oudewater, een rijksmonument, wordt nog steeds zowel gesloopt en gebouwd; het proces is onnavolgbaar en het einde nog niet in zicht.

Onderhoud Marktbrug en Visbrug

De Marktbrug en de Visbrug blijken door de loop der tijden en door druk van het verkeer aan structureel onderhoud toe te zijn. De voorbereidende werkzaamheden aan de Marktbrug zijn al uitgevoerd door een gespecialiseerd aannemingsbureau uit Leiden en kort na het nieuwe jaar (dus in volle uitvoering wanneer u dit leest) wordt het wegdek verwijderd en opgeslagen, het vulzand tussen gewelf en wegdek verwijderd en het gewelf versterkt. De Visbrug volgt later in het jaar.

Restauratie rijksmonumenten

Havenstraat 7 (voormalige groentewinkel)

Onder toezicht van de monumentencommissie werd dit jaar een

aanvang gemaakt met de restauratie van drie rijksmonumenten aan de Havenstraat. Het pand met huisnummer 7 (voorheen groentewinkel) wordt voorzien van een gevel van metselwerk met raam- en deurkozijnen. In de jaren 70 was het origineel vervangen door een winkelpui van aluminium en glas.

Het dubbele pand met huisnummer 8 (voorheen antiekwinkel) wordt met zorg gerestaureerd. In dit pand werd tussen een vloer op de begane grond en een keldergewelf een dikke isolatielaag bestaande uit vlasdoppen aangetroffen. Het isolatiemateriaal was vermoedelijk 300 jaar oud, droog en geurloos.

Vlasdoppen als isolatiemateriaal onder een 17e eeuwse vloer.

De planvorming voor de panden op nummer 12 en 13 (voorheen café en antiekwinkel) is nog in de voorbereidende fase.

Werkgroep Harmelen

Bestuurlijk

De werkgroep Harmelen bestaat uit:

Donald Lambert, voorzitter
Wim Letteboer
Piet Mast (overleden)
Jos Terpstra

Ambtelijk secretaris en contactadres
Janine Letteboer

Koperwiek 9
3481 DJ Harmelen

☎ 0622949910

e-mail: janineletteboer@hotmail.com

Het werkgebied van de werkgroep Harmelen is de voormalige gemeente Harmelen

In memoriam Piet Mast

Op zondag 31 oktober 2021 kwam het schokkende bericht dat Piet Mast plotseling was overleden. Piet Mast maakte sinds 2016 deel uit van de werkgroep Harmelen. Hij was niet alleen lid van de werkgroep maar hij was ook een vriend, steun en toeverlaat voor alle werkgroep leden. Als geboren Harmelenaar was hij een bron van kennis van de geschiedenis van het mooie dorp met haar monumenten, iets waarvoor hij naast die kennis ook een grote interesse had.

Andere kenmerken van hem waren non-nonsens, nuchter, hulpvaardig en pragmatisch. Dat maakte hem tot een hoog gewaardeerde en alom geliefde collega.

De werkgroep Harmelen zal hem heel erg gaan missen, maar zijn gezin zal hem nog meer gaan missen. Piet laat een enorme leegte achter. Het was voor allen niet alleen een plezier, maar ook een voorrecht hem te hebben gekend en met hem te hebben mogen werken. Nog vele malen zal worden afgevraagd: "hoe zou Piet hierover hebben gedacht?"

Afscheid van Pier Sinia als voorzitter van de werkgroep Harmelen

Pier Sinia had al eind 2019 aangegeven dat hij zijn functie als voorzitter met ingang van 2020 zou overgeven.

Pier raakte betrokken bij het werk van Stichting Hugo Kotestein nadat hij een bijdrage geleverd had aan de nota 'het buitengebied van Harmelen, beschermd dorpsgezicht?'

Door corona was er nog niet eerder gelegenheid voor een officieel afscheid van Pier.

Gelukkig was geen mooier podium te bedenken voor dit afscheid dan het op te nemen in het programma van de oorkonde-uitreiking 2021 op het terrein van de Kievit.

Ten overstaan van vele Kotesteiners en andere belangstellenden, meer dan honderd in getal, bedankte voorzitter Loes Bakker Pier voor zijn jarenlange inzet voor de Stichting Hugo Kotestein, eerst nog in de zelfstandige gemeente Harmelen en die later onderdeel werd van de gemeente Woerden. Hij werd geroemd om zijn nauwgezetheid en zijn gedrevenheid.

Als dank voor bewezen diensten kreeg hij het door Ed Keimpema geschreven boek over de geschiedenis van de Utrechtsestraatweg in Woerden "van Romeinse grensweg tot druk bereden autoweg".

Verslagjaar 2021

Voor de werkgroep Harmelen was 2021 een jaar met grote verschillen: het overlijden van Piet Mast enkele weken na een succesvolle oorkonde-uitreiking en na de organisatie van de Open monumentendag. Bij beide evenementen had Piet een belangrijk aandeel. Het contrast kon niet groter zijn.

Dit alles liet onverlet de waakzaamheid met betrekking tot de instandhouding van de monumenten en andere items van cultuurhistorische waarden.

Vergaderingen en bijeenkomsten

De werkgroep Harmelen heeft in het verslagjaar vijf keer vergaderd en daarnaast diverse werkbijeenkomsten gehad in verband met de oorkonde uitreiking.

Dankzij versoepelingen op de corona maatregelen kon er in het verslag jaar tweemaal vergaderd worden in een plenaire vergadering met het Dagelijks Bestuur en alle werkgroepen van de stichting.

Ook het reguliere overleg met wethouder cultuurzaken Tymon de Weger heeft dit verslagjaar éénmaal plaatsgevonden.

Samenwerking

De werkgroep Harmelen van Hugo Kotestein is tevens de werkgroep Harmelen van Stichting Open Monumentendag Woerden. Voor de organisatie van deze dag zoekt zij samenwerking met de projectgroep van de Stichts-Hollandse Historische Vereniging. Binnen Harmelen zijn er twee belangrijke contactmomenten met de bevolking beschikbaar om het belang van historie en monumenten over het voetlicht te brengen, te weten Open Monumentendag en de Septembermarkt.

Dit jaar kon hieraan alleen, zij het in beperkte mate, gestalte worden gegeven tijdens Open Monumentendag. Samen met Stichting De Groene Buffer waakt Stichting Hugo Kotestein over de polders Bijleveld, Harmelerwaard en Haanwijk als de groene buffers tussen Utrecht en Harmelen en Woerden. Met name op de polders Bijleveld en Harmelerwaard aast de gemeente Utrecht. Waar versterkend steunt de werkgroep Harmelen haar collega's van de Groene Buffer.

Open Monumentendag op 10 en 11 september

Op vrijdag 10 september was het traditioneel de klassen dag voor de groepen 7 en 8 van het basisonderwijs. De groepen 7 kregen een rondleiding langs de monumenten in het centrum van het dorp met een bezoek aan de NH Kerk die wordt beschouwd als het mooiste

Schoolklas op Open Monumentendag

monument van het dorp. De groepen 8 startten met een lezing van Frank van Rooijen, een combinatie van het thema van Open Monumentendag en de geschiedenis van Harmelen. Deze lezing wordt altijd gevolgd door een bezoek aan het MIX-museum van Gerrit Boes. Dit museum is sinds een aantal jaren de grote trekpleister op Open Monumentendag zelf.

Op zaterdag 11 september konden meer dan 100 bezoekers worden genoteerd. Ook dit jaar werd er zaterdagochtend een rondleiding aangeboden met extra aandacht voor een specifiek monument.

Dit jaar was dat de RK Kerk in het kader van de voltooiing van de restauratie. Het programma aldaar was inhoudelijk uitstekend alleen de belangstelling was teleurstellend.

Voor 2022 is deze formule zeker een punt van heroverweging.

Daarentegen kon de belangstelling voor De Kievit zonder meer goed worden genoemd.

Begraafplaats Leidsestraatweg Harmelen

De deplorabele toestand van de begraafplaats Leidsestraatweg Harmelen is al jaren een grote zorg. Wij blijven als werkgroep aandringen bij de gemeente Woerden om tot een oplossing te komen.

Nu de restauratie van de begraafplaats "Hoge Wal" in Woerden bijna is gerealiseerd, kijken we verwachtingsvol uit of en wanneer aan de restauratie in Harmelen wordt begonnen. Een "burgerinitiatief" in samenwerking met een aantal betrokken partijen wordt hierbij niet uitgesloten.

Diversen

In het hart van het dorp werd cafetaria Vikas getroffen door een verwoestende brand. Het pand van de voormalige fotograaf Knikman werd een makelaarskantoor. Hoewel beide

Herbouw cafetaria Vikas

panden geen monumentale status hebben waren herbouw en aanpassing van de gevel geen aantasting van

de oorspronkelijke uitstraling zodat de vertrouwde aanblik ter plaatse in stand kon blijven

Pand van de voormalige fotograaf Knikman

Werkgroep Bodegraven-Reeuwijk

In 2019 besloot de voorzitter van de werkgroep Bodegraven-Reeuwijk zijn activiteiten te beëindigen. In 2020 gaven de leden van de werkgroep te kennen dat zij, na vele jaren actief te zijn geweest, ook stoppen. Hiermee was er een eind gekomen aan de activiteiten van Stichting Hugo Kotestein in Bodegraven-Reeuwijk. Doordat er geen actieve werkgroep meer is, is ook de signaleringsfunctie van Stichting Hugo Kotestein binnen deze gemeente op een laag pitje gekomen. Dit is een zorgelijke ontwikkeling. De gemeente Bodegraven-Reeuwijk heeft weliswaar beleid voor erfgoed ontwikkeld en voert dat ook uit, maar dit neemt niet weg dat een actieve werkgroep een welkome rol kan spelen bij de planontwikkeling. De werkwijze van de werkgroepen van Stichting Hugo Kotestein is om zoveel mogelijk in het voortraject van de planontwikkeling contact te hebben met de gemeente en planontwikkelaars. Dat geeft gelegenheid om cultuur historische aspecten onder de aandacht te brengen van de betrokken instanties.

De afgelopen jaren heeft de werkgroep Bodegraven-Reeuwijk o.a. bemoeienis gehad met plannen rond de Oukoopsedijk 10 in Reeuwijk, met plannen rond de herontwikkeling van het pand van v/h Mak's Wijnhandel, met het onderhoud van de begraafplaats achter te Dorpskerk, met de Kromme Kamp in Waarder en het bouwplan voor het rouwcentrum van de begraafplaats Vredehof.

De laatste activiteit van de werkgroep was in 2019. De werkgroep heeft toen commentaar ingediend op het schetsontwerp voor 24 appartementen tussen Kerkstraat, Voorplein en Oude Markt waarbij adviezen gegeven zijn om het bouwplan in te passen bij de bestaande bebouwing. Ook werd er gewezen op het belang om de aanwezige bomen bij het te ontwikkelen project te beschermen.

De voorzitter Loes Bakker heeft al via diverse personen getracht om een nieuwe enthousiaste werkgroep te formeren. Door corona werden deze pogingen bemoeilijkt. Zij hoopt evenwel dat er zeer binnenkort weer belangstellenden zijn voor het werk van de stichting en wil graag met hen in contact komen. Zij is te bereiken via info@hugokotestein.nl of telefonisch 0630591112.

Meer informatie over Stichting Hugo Kotestein is te vinden op de website.

WIE MELDT ZICH AAN OM DE WERKGROEP VAN STICHTING HUGO KOTESTEIN IN BODEGRAVEN-REEUWIJK WEER NIEUW LEVEN IN TE BLAZEN????

WERKGROEP MONTFOORT – LINSCHOTEN

BESTUURLIJK

De werkgroep Montfoort-Linschoten heeft in 2021 ongewijzigd bestaan uit zes personen:

Peter Versloot – voorzitter
Gerard Rozendal
Anne de Goederen
Dennis de Goederen
Cees Ouwehand
Arie de Gelder

Contactadres werkgroep: Peter Versloot, Miep Giesstraat 6, 3417 CZ Montfoort, telefoon: 0348 474406.

Vergaderingen en overleg met instanties

De werkgroep heeft zesmaal vergaderd. Met wethouder Van Wiggen van Ruimtelijke Ordening en wethouder Ten Hagen van cultuur en monumenten is vijf keer overleg geweest. De werkgroep stelt dit overleg op prijs. Het is goed om elkaar over relevante actualiteiten te informeren, over beleidsmatige zaken op het gebied van cultuurhistorie te overleggen en zorgen te delen met daarbij respect voor ieders rol. Medio 2021 is afscheid genomen van de beleidsambtenaar Hennie van den Burg met wie jarenlang plezierig is samengewerkt. Zij is opgevolgd door Watze Houtstra met wie de goede samenwerking is voortgezet.

De belangrijkste besproken onderwerpen zijn:

Algemeen: de cultuurhistorische waardenkaart, het hervatten van de aanwijzing van gemeentelijke monumenten, de kerkenvisie, de erfgoednota, de Omgevingsvisie, handhavingszaken.

Linschoten: de plannen van de Hervormde kerk met de Wingerd, de pastorie, het Weitje van Spruit en de slangenmuur.

Montfoort: het behoud van het brugwachtershuisje, voorkomen van aantasting van het Grote Bospad, de actualisering van de lijst waardevolle bomen en het behoud van het monumentale groen bij de aanleg van extra parkeerplaatsen aan de Heeswijkerpoort.

ACTIVITEITEN

De hoeveelheid onderwerpen geeft wel aan dat er op het werkterrein van de SHK veel gebeurt binnen de gemeente.

Soms betreft het beleidsmatige zaken, waar de werkgroep in toenemende mate door de gemeente voor wordt uitgenodigd om vanaf het begin mee te denken met de inhoud. Het belang van het cultureel erfgoed komt nog wel eens in het gedrang. Economische of andere motieven dreigen soms te overheersen. Inwoners doen met regelmaat een beroep op de werkgroep om op te komen voor behoud van het cultureel erfgoed. Particulieren komen er niet altijd makkelijk door bij de overheid of worden niet als belanghebbende gekwalificeerd. Dat toont aan dat Stichting Hugo Kotestein een steeds belangrijker taak vervult.

Gemeente Montfoort Erfgoednota 2021

Cultuurhistorische waardenkaart (CHWK), Erfgoednota en Omgevingsvisie.

De werkgroep heeft in belangrijke mate kunnen bijdragen bij de totstandkoming van de Cultuurhistorische waarden- en beleidskaart door haar kennis beschikbaar te stellen aan de opstellers. Het is een belangrijk document, dat een verdere inbedding nodig heeft in wet- en regelgeving voor het verkrijgen van de nodige juridische status.

Concreet heeft de werkgroep aan de gemeente gevraagd hoe wordt omgegaan met de objecten met een waardering 'HOOG', die nog geen beschermde status hebben. Deze verdienen in feite allemaal een aanwijzing als gemeentelijk monument. Omdat dit een groot aantal betreft is het begrijpelijk dat het niet in één jaar gebeurt.

De werkgroep heeft ruime input gegeven voor de Erfgoednota en is blij dat dit nagenoeg geheel is overgenomen.

De gemeenteraad heeft bij de Erfgoednota een voorstel aangenomen om het subsidiebudget voor gemeentelijke monumenten op € 2.000,-- per jaar te bepalen en per jaar ongeveer twee objecten aan te wijzen. De werkgroep heeft aangegeven dat een beperking van het aantal wat haar betreft niet juist is. Aangewezen behoort te worden wat nodig is. In de afgelopen jaren is hierin een duidelijke achterstand ontstaan.

Daarnaast staat het budget niet in verhouding tot het aantal gemeentelijke monumenten.

De gemeente heeft de werkgroep ook betrokken bij de opstelling van de Omgevingsvisie.

De werkgroep heeft het stuk van commentaar voorzien.

Aanwijzing gemeentelijk monumenten

Na het opheffen van de gemeentelijk monumentencommissie de aanwijzing gemeentelijk monumenten stilgevallen. De werkgroep heeft medio 2021 aan de gemeente vier objecten voorgedragen voor aanwijzing. Het gaat om het drinkwaterzuiveringsstation aan de Julianalaan 14, de weidemolen bij landgoed Cromwijk en een tweetal stadstuinen in Montfoort. Einde 2021 heeft er nog geen concrete aanwijzing plaatsgevonden.

De unieke weidemolen bij landgoed Cromwijk

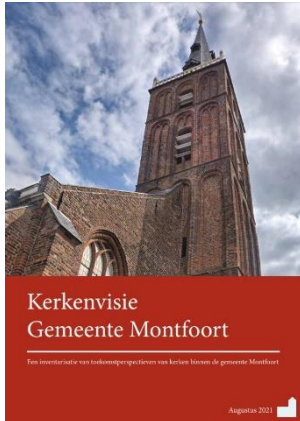
In het bestemmingsplan hebben vier tuinen de status CW (met cultuurhistorische waarde), bedoeld om deze voor de toekomst te behouden. Echter de

Kloostertuin werd drastisch en historisch onjuist heringericht en in 2021 werd tot teleurstelling van de werkgroep ook de tuin

aan de Vrouwenhuisstraat gesplitst en opnieuw heringericht
Om de resterende twee tuinen beter te beschermen heeft de werkgroep deze voorgedragen om toe te voegen aan de bijbehorende panden, die al gemeentelijke monumenten zijn.

Kerkenvisie

De gemeente vroeg de werkgroep een bijdrage te leveren bij het samenstellen van de Kerkenvisie. Dat is gebeurd. De werkgroep is blij met de conclusie dat de monumentale kerkelijke gebouwen er bouwkundig

redelijk goed voorstaan en dat de kerkgenootschappen hebben aangegeven in de komende 10 jaar geen zorgen hebben over de continuïteit.

Actualisatie lijst waardevolle houtopstanden.

De lijst waardevolle houtopstanden dateert van 2009 en er is nadien niets meer aan gedaan. Een update is dringend nodig. Dit had eigenlijk reeds in 2019 moeten gebeuren. Er zijn inmiddels ook diverse bomen uit de lijst niet meer aanwezig. De gemeente heeft de werkgroep in 2020 om hulp gevraagd bij een actualisatie van het bestand waardevolle houtopstanden Montfoort.

De werkgroep prijst zich gelukkig een deskundige op het gebied van monumentale bomen in haar midden te hebben en heeft de gemeente dan ook hulp gegeven. De werkgroep heeft bij de gemeente suggesties aangedragen voor toevoegingen aan de lijst.

Zeer oude knotwilgen verdienen bescherming

Ondanks enkele verzoeken is de bomenlijst nog steeds niet geactualiseerd. De werkgroep heeft er bij de gemeente op aangedrongen dit begin 2022 in orde te maken.

Erfinrichtingsplan

Mede door de schaalvergroting van de agrarische bedrijven worden er grote gebouwen toegevoegd aan de bestaande agrarische bebouwingsclusters. Niet zelden gaat dit gepaard met een harde overgang van de nieuwe grote gebouwen (stallen/bergingen) naar het omliggende landschap en zorgt dit voor een visuele verslechtering van het landschap.

De werkgroep heeft gevraagd of er meer aandacht kan komen voor de inpassing in het landschap door een erfinrichtingsplan of erfbeplantingsplan te verlangen van de aanvrager. De gemeente staat sympathiek ten opzichte van dit plan en past dit inmiddels waar mogelijk toe.

Plannen Hervormde kerk Linschoten: De Wingerd, het Weitje van Spruit en de slangenmuur.

In 2019 komt de Hervormde kerk Linschoten met een ingrijpend totaalplan naar buiten. Het gaat om een interne verbouwing en uitbreiding van de Wingerd, de bouw van een foyer tussen de Wingerd en de kerk, de verkoop van de pastorie, de bouw van een nieuwe pastorie en de uitbreiding van de begraafplaats. De gemeenteraad is in principe akkoord maar heeft wel aangegeven dat alle onderdelen de formele processtappen moeten doorlopen en dat elk onderdeel openstaat voor zienswijzen en bezwaren. De werkgroep heeft begrip voor de wensen van de kerk en kan zich in een deel van de plannen wel vinden.

De Wingerd en de Hervormde kerk Linschoten

Twee zaken vindt de werkgroep echter een grote aantasting van het pittoreske dorpshart. De voorgestelde bouw van de foyer, die de solitaire middeleeuwse kerk en de Wingerd laten verkleven en het bebouwen van het Weitje van Spruit. In 2020 komt de werkgroep met een alternatief plan: het optimaliseren van het ruimtegebruik binnen de bestaande Wingerd door het toevoegen van tussenvloeren in combinatie met het deels verlagen van de begane grond vloer. Ook uitbreiding van het gebouw aan de noordzijde ziet de werkgroep als een mogelijkheid. De kerk wijst deze opties vrijwel alle af; hen staat duidelijk een andere oplossing voor ogen. Ook de optie van het verbouwen van het bestaande huis van Spruit aan de Nieuwe Zandweg (eigendom van de kerk) tot nieuwe pastorie wijst de kerk af. Hen staat duidelijk de oplossing van nieuwbouw op het Weitje van Spruit voor ogen. Daarmee verdwijnt een zeer gewaardeerde stuk groen in het hart van het dorp.

De gemeenteraad vraagt de wethouder aan de kerk te verzoeken de door de werkgroep aangedragen alternatieven te onderzoeken. De kerk meldt dat beide voorstellen door hen als niet haalbaar zijn beoordeeld. Er volgt radiostilte.

Begin 2021 benadert de nieuwe voorzitter van de kerkrentmeesters de werkgroep om samen nog eens naar het plan voor de foyer te kijken. De werkgroep vindt het oude plan van de foyer veel te ingrijpend en een te grote aantasting van het oude kerkgebouw. De werkgroep heeft nog steeds de voorkeur voor geen bebouwing tussen beide gebouwen, maar heeft wel begrip voor de wens van de kerk voor een andere indeling en enige uitbreiding.

De werkgroep heeft vervolgens een alternatief plan voorgesteld met een wat minder opdringerige architectuur waarbij de foyer meer als verlengstuk van De Wingerd oogt. Daardoor blijft er meer ruimte rondom de kerk en oogt de kerk meer solitair. De kerk heeft

De doorgang tussen de Wingerd en de Hervormde kerk is afgesloten

zich achter dit idee geschaard en dit overgenomen in de vergunningsaanvraag.

De eeuwenoude looproute via het Kerkplein verdwijnt hiermee. Behalve kerkgangers heeft er op het Kerkplein niemand meer wat te zoeken. Een verlies aan historische waarde. De omgevingsvergunning voor de bouw van een pastorie op het Weitje van Spruit is door de kerk ingediend. De werkgroep heeft een zienswijze ingediend, maar deze is door de gemeente niet gehonoreerd. De bouw is ondanks ons protest niet tegen te houden, waarmee spijtig genoeg een bijzonder stukje groen in het hart van het dorp verdwijnt en ook hier een verlies aan historische waarde.

De slangenmuur moet nodig worden gerestaureerd

De werkgroep heeft bij de kerk gepleit voor herstel van de slangenmuur, een rijksmonument. Deze is hoognodig aan een restauratie toe. De kerk geeft aan zelf niet voldoende geld te hebben. De werkgroep heeft aan de kerk een lijst van 10 fondsen doen toekomen die zouden kunnen worden aangeschreven voor een financiële ondersteuning.

Aanleg 30 parkeerplaatsen bij de Heeswijkerpoort en realisatie van een appartementengebouw op locatie "Garage van Jaarsveld", Montfoort

De werkgroep werd door omwonenden benaderd voor het behoud van het gezicht op de stad en de monumentale bomen bij het realiseren van 30 nieuwe parkeerplaatsen. De werkgroep ondersteunde het idee om een deel van de parkeerplaatsen achter de RK begraafplaats aan de Joop Westerweelstraat te realiseren en stelde voor om 12 plaatsen te maken zo ver mogelijk van de monumentale bomen vandaan. Dit plan kreeg veel support en is uiteindelijk overgenomen. De plannen voor het realiseren van een appartementencomplex op locatie van de voormalige garage van Jaarsveld worden met interesse gevolgd. De werkgroep heeft geen echte bezwaren tegen de ontwikkeling van deze locatie, maar is wel bezorgd over het volume van het complex en heeft deze zorg ook overgebracht aan de initiatiefnemers.

Brugwachtershuisje, Montfoort

De IJsselbrug en het brugwachtershuisje tegen de achtergrond van Het Oude Stadhuis en de IJsselpoort vormen een fraaie historische entree aan de noordkant van de stad Montfoort. Bij de IJsselbrug en het bijbehorende brugwachtershuisje is sprake van veel achterstallig onderhoud en de brug moet technisch worden aangepast.

Het brugwachtershuisje is hoognodig aan onderhoud toe

Rijkswaterstaat (RWS) heeft aangegeven in het najaar van 2022 de brug te willen renoveren en ook van het brugwachtershuisje af te willen. Er is een initiatiefgroep ontstaan bestaande uit Stichting Hugo Kotestein en een particulier, die het brugwachtershuisje op de huidige plek wil behouden en het huisje wil opknappen. De gemeente is inmiddels ook overtuigd van het belang het ensemble te behouden. In 2021 is er tussen RWS, de gemeente en de stichting overeenstemming bereikt.

Een uniek ensemble.

Het brugwachtershuisje mag niet verdwijnen

Het brugwachtershuisje kan op de huidige plek blijven en de RWS draagt het eigendom van het huisje over. De initiatiefgroep is permanent in overleg met RWS en de gemeente om het beeldbepalende brugwachtershuisje te redden. De stichting is inmiddels toegetreden tot de ontwerpcommissies van RWS en de aannemer. Er zal nog wel wat water door de IJssel stromen voordat alles is geregeld, maar Stichting Hugo Kotestein zal zich er tot het uiterste voor inzetten om het historisch beeld op de noordkant van de stad te behouden.

Hoe lang blijft dit nog het zicht op Montfoort vanuit het noorden

Herinrichting Hofstraat–Om 't Hof–Hofplein

De gemeente Montfoort wil de bestrating in de het centrum van Montfoort verbeteren. Dit is een kostbare operatie. In 2021 is het project herinrichting Hofstraat–Om 't Hof opgepakt. Hierbij wordt het trottoir tot 1.50 m verbreed en de rijbaan opnieuw ingericht en bestraat. De werkgroep is gevraagd hierin haar mening te geven en heeft de gemeente verzocht de gele ijsselsteentjes bij de Commanderie door te trekken over de gehele breedte van de stoep en heeft tevens geadviseerd over de bestrating, die aansluit op de historische omgeving.

Handhaving

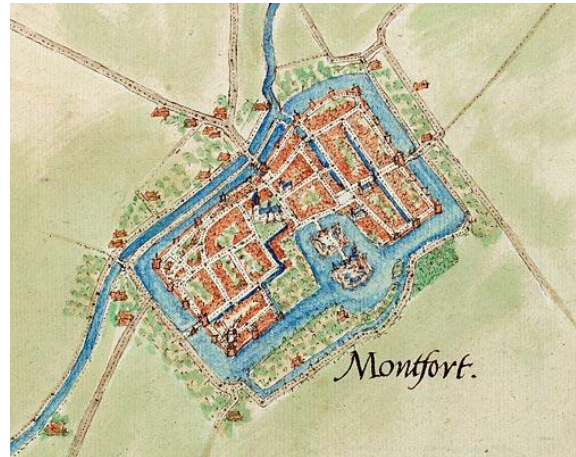
Helaas is het weer nodig gebleken enkele keren aan de bel te trekken over een

handhavingszaak. Zo is de werkgroep benaderd door omwonenden van Bedrijventerrein Jan Snel: het nieuwe parkeerterrein wordt niet gebruikt in overeenstemming met het bestemmingsplan. De bestemming is 'vrachtwagenparkeerterrein', maar het terrein werd gebruikt voor de opslag van containers tot wel vijf lagen hoog. Dit gaat ver boven de omringende grondwal uit en het is een flagrante schending van de afspraken. De eigenaar heeft tot einde van 2021 de tijd gekregen om het gebruik in overeenstemming met het bestemmingsplan te brengen. Dit is niet gelukt. In januari 2022 onderzoekt de gemeente de juridische vervolgstappen.

Bedreiging Grote Bospad, Montfoort

Bij de plannen voor de locatie van het nieuwe scholencomplex werd het Grote Bospad bedreigd. Toen de werkgroep daar lucht van kreeg is direct contact met de gemeente opgenomen en is het belang van dit historische pad rondom de vesting duidelijk gemaakt. Hierop is het plan bijgesteld en blijft het Grote Bospad gespaard.

Op de kaart van Jacob van Deventer uit 1550 staat het Grote Bospad al aangegeven

MEDIA-UITINGEN

De werkgroep heeft haar mening over en activiteiten bij verschillende lokale actualiteiten op het gebied van ruimtelijke ordening en cultuurhistorie diverse keren aan de politiek en in het Algemeen Dagblad Groene Hart, Zenderstreeknieuws/Het Kontakt, IJsselbode en via Radio Stad Montfoort kenbaar gemaakt

WERKGROEP KAMERIK

BESTUURLIJK

De werkgroep behartigt de belangen van de Stichting in het gebied van de voormalige gemeente Kamerik, bestaande uit de buurtschappen 's Gravensloot, Houtdijken, Kamerik, Kanis, Oud Kamerik en Teckop.

De werkgroep bestond gedurende de verslagperiode uit de volgende leden:

Hein Kuiper (voorzitter)
Jan Knijff
Vacature

Contactadres:

Hein Kuiper, email heinkuiper@kpnmail.nl
telefoon 0348 401435 of 06 10871071.

Kort samengevat waren de belangrijkste activiteiten van de werkgroep in 2021:

Voormalig gemeentehuis

Na het toekennen van de Hugo Kotestein oorkonde in 2019 en een inventarisatie van cultuurhistorisch waardevolle objecten door

gemeente Woerden zijn procedures gestart om het voormalig gemeentehuis op de lijst van gemeentelijke monumenten te plaatsen en het er vóór gelegen plantsoen met omliggende bebouwing de status van beschermd stadsgezicht te verlenen.

De werkgroep Kamerik van Stichting Hugo Kotestein heeft hier lang voor geijverd en is verheugd dat de formele aanwijzing procedures zijn gestart.

Pand Samsom

In een dubbel pand in de beschermde dorpskern is jarenlang een loodgietersbedrijf annex winkel / postagentschap gevestigd geweest. Ten behoeve van de bezoekers van de winkel zijn destijds parkeervoorzieningen op het voorterrein aangelegd. Deze parkeerplaatsen en het daardoor verdwijnen van het oorspronkelijke voorerf met tuinhok vormden een aantasting van het beschermde dorpsgezicht.

In mei 2021 is van rechtswege een vergunning afgegeven om in het voormalige winkelpand appartementen te vestigen, waarbij de

parkeerplaatsen in de voortuin gehandhaafd bleven.

De stichting is tegen deze vergunning een bezwaarprocedure gestart bij de gemeente. Speciaal richtten onze bezwaren zich tegen het handhaven van de parkeerplekken in de nieuwe voortuin van de appartementen. Na overleg met de gemachtigde van de eigenaar is ons schriftelijk toegezegd de parkeerplekken te laten vervallen en weer een nieuw tuinhek te plaatsen. Hierop heeft de stichting haar bezwaarschrift ingetrokken.

*Rechtsvoor pand Samsom in 1939.
Fotograaf onbekend.*

Toelichting: De van rechtswege verleende vergunning, ook wel de *lex silencio positivo* genoemd, is een vergunning die van rechtswege ontstaat indien het bestuursorgaan niet tijdig op een aanvraag beslist. In het verslagjaar is dit bij de gemeente Woerden alleen al bij het beoordelen van vergunningaanvragen voor bouwplannen enige tientallen keren voorgekomen. Wij achten dit een zeer zorgelijke ontwikkeling.

Infopanelen of attentiestenen?

De werkgroep beraadt zich al geruime tijd over een plan om in de dorpskern enige panelen met een historische foto te plaatsen of stoeptegels met een opdruk van een historische foto. Tot een uitgewerkt voorstel zijn we - mede veroorzaakt door coronaperikelen - nog niet gekomen.

Attentiesteen in Hengelo (Gld). Eigen foto.

Advieswerk

Waterschap:

De werkgroep participeert in de begeleidingsgroep peilbesluit Kamerik.

Archeologische dienst:

De werkgroep heeft adviezen uitgebracht voor bijwerken van de archeologische beleidskaart Woerden. Speciale aandacht is gevraagd voor oorspronkelijk bewoonde plekken, inclusief het ringvormige bewoningsspoor ten zuidwesten van de dorpskern dat ontdekt is toen in een droge zomer op google maps satellietbeelden dit blootlegden.

Grechtkade

Nadat het waterschap enige jaren geleden versterkingswerkzaamheden aan de Grechtkade heeft uitgevoerd blijken alle teensloten, solitaire bomen en bosjes die langs de kade stonden te zijn verdwenen. Ook een drietal beschermde bosjes is geheel verdwenen. Er is geen plan voor de - verplichte - aanleg van een drietal nieuwe bosjes. Wij blijven het waterschap hierop aanspreken.

Gemeente Woerden:

Door de werkgroep is geparticipeerd in een adviesgroep voor het opstellen van een toekomstvisie voor de inrichting van de dorpskern Kamerik. Dit project lag al geruime tijd stil.

Een herstart per 1 juni 2021 is toegezegd, maar daarna is niets meer vernomen. De stichting betreurt zeer dat hier kennelijk weinig aandacht voor is bij het gemeentebestuur. Dit betreuren wij des te meer omdat de dorpskern (beschermde dorpsgezicht) overduidelijk toe is aan groot onderhoud.

De bestrating is verzakt, het bomenbestand leidt een kwijnend bestaan en, na het opknappen van de onmiddellijke omgeving van de dorpsbrug in 2013, wacht de rest van de dorpskern al acht jaar op aansluitend groot onderhoud.

Dank zij de niet aflatende aandacht van de bewoners / eigenaren van de woningen in de beschermde dorpskern staan de woningen er over het algemeen prima bij.

Des te schrijnender is het contrast met het achterstallig groot onderhoud van de inrichting van de openbare ruimte door de gemeente.

Kadaster:

Aanvullingen zijn aangeleverd op de kadastrale kaarten van Kamerik e.o. voor wat betreft plaatselijke toponiemen.

Particulieren:

Een viertal particuliere eigenaren is geadviseerd in verband met plannen met hun woning.

Bouw/verbouwplannen

Een vijftal vergunningaanvragen zijn opgevraagd en beoordeeld op aantasting van monumentale of cultuurhistorische waarden. In één geval hebben wij bij de gemeente een melding gedaan van illegale sloop binnen het beschermd dorpsgezicht.

Aan een nieuwe bewoner in de dorpskern is historisch fotomateriaal van zijn woning aangeleverd. De werkgroep hoopt zo te bevorderen dat bij wijzigingen aan het pand de oorspronkelijke situatie zo veel mogelijk hersteld wordt.

Gemeentelijke adviescommissie

De voorzitter van de werkgroep vertegenwoordigt de stichting en de SHHV in de Woerdense gemeentelijke Commissie voor Ruimtelijke Kwaliteit en Erfgoed (gecombineerde gemeentelijke welstands- en monumentencommissie).

**HELP ONS BESCHERMEN
EN
WORD NU DONATEUR
VAN
STICHTING
HUGO KOTESTEIN**

Dit kan al vanaf € 15,- per jaar

Bankrekening NL60 INGB0003551080

**Uw gift is aftrekbaar van de
belasting i.v.m. de ANBI status**

Het fiscaalnummer is 8040.47.698

WERKGROEP WOERDEN

Bestuurlijk

De werkgroep bestaat uit:

Gert Boelhauer
Piet Brak (voorzitter)
Frank van Buren
Jan Willem Burggraaff
Luc van Dam
Anne de Goederen
Erik Gol
Ed van Keimpema
Ernst Meijer
Magdaleen Mulder
Lucienne Thomasse
Wim van Tuijl
Cees Vermeulen
Frits Welling

Doelstelling

De werkgroep behartigt de belangen op het gebied van monumenten en cultureel erfgoed van de plaatsen Woerden (inclusief Barwoutswaarder en Rietveld) en Zegveld. Woerden kreeg in 1372 stadsrechten. De stad is van origine vestingstad en marktplaats. Op het omringende platteland waren het boerenbedrijf en de baksteenfabricage eeuwenlang de belangrijkste middelen van bestaan. Elementen van dit verleden zijn nog alom aanwezig. Als werkgroep willen we die elementen bewaren en waar het kan zichtbaarder maken. We proberen dit te realiseren door advies, overleg, publicaties en - indien nodig - door bezwaar te maken.

Overleg en vergaderingen

Normaal vergadert de werkgroep vijf keer per jaar, maar sinds maart 2020 is dat in verband met de coronamaatregelen niet meer gebeurd.

Onze activiteiten in werkgroepverband verliepen nu telefonisch en digitaal. Gebruikelijk is dat tweemaal per jaar een overleg plaatsvindt met de wethouder die monumentenbeleid in portefeuille heeft. In 2021 bleef dit door de coronacrisis beperkt tot één overleg.

Activiteiten

Rembrandtbrug

Sinds 2019 participeert St. Hugo Kotestein in de Adviesgroep Brug Woerden-West. De Adviesgroep denkt mee in het project voor een brug over de Oude Rijn aan de westkant van Woerden.

Op basis van onderzoek en modellen heeft werkgroep Woerden de voorkeur uitgesproken voor het alternatief Rembrandtbrug.

Kort samengevat is het standpunt van onze werkgroep: planologisch gezien is de Rembrandtbrug de beste optie voor Woerden en cultuurhistorisch gezien de minst slechte oplossing.

De belangrijkste overwegingen hierin zijn: bij een oeververbinding verder naar het westen krijgt Rietveld grotere verkeersstromen te verwerken terwijl het hele bebouwingslint in Rietveld cultuurhistorisch gezien zeer beschermwaardig is.

De schaduwkant van ons standpunt is dat de buurtschap Barwoutswaarder veel averij oploopt door aanleg van de Rembrandtbrug. De combinatie bebouwingslint en jaagpad is beeldbepalend voor de Rijnzijde van Barwoutswaarder. Voor de oprit naar de Rembrandtbrug moet een strook van het bebouwingslint wijken.

Deze huizen en het jaagpad moeten wijken voor de nieuwe Rembrandtbrug"

Het jaagpad dateert uit 1664 toen de steden Utrecht, Woerden en Leiden werden

verbonden door een 'trekpad' voor het vervoer met trekschuiten.

De gemeente heeft studies laten doen of een ongelijkvloerse kruising voor het jaagpad met de brugoprit haalbaar is. Omdat uit de studies blijkt dat dit een grote financiële investering vergt, lijkt deze oplossing ver weg. Bij een gelijkvloerse kruising wordt het jaagpad bij de oversteek van de oprit afgeleid van de Rijn. Dit vraagt om een zorgvuldig ontwerp. Het ontwerp-bestemmingsplan voor de Rembrandtbrug is in januari 2022 in procedure gegaan.

Klimaatdoelen

Om de klimaatverandering tegen te gaan werken Rijk, provincies en gemeenten aan plannen om grootschalig duurzame energie op te wekken uit wind en zon.

De gemeente Woerden heeft een Afwegingskader opgesteld om te kunnen bepalen waar ruimtelijk gezien in Woerden windmolens en zonnevelden kunnen komen.

Zoeklocatie in polder Barwoutswaarder bij de A12 voor het opwekken van windenergie

In juli 2021 is het Afwegingskader behandeld in de gemeenteraad. De raad was sterk verdeeld bij de keuze van gebieden voor het grootschalig opwekken van energie uit wind en zon. Er zijn 19 amendementen en 12 moties ingediend op het raadsvoorstel. Hiervan zijn 8 amendementen en 7 moties aangenomen. De uitkomst is dat voor het grootschalig opwekken van windenergie er voorlopig twee gebieden in beeld zijn: de polder Reijerscop en een strook bij de A12 in Barwoutswaarder. Een gebiedsproces moet uitwijzen welk gebied de beste locatie is. Daarna volgt het definitieve besluit.

De werkgroep Woerden heeft in oktober 2020 in samenwerking met de werkgroepen Kamerik en Harmelen via een brief bij de gemeente ervoor gepleit de ingrepen in het landschap i.v.m. energie uit wind en zon zo gering mogelijk te houden, waardoor het na een periode van 20-30 jaar mogelijk is de oorspronkelijke situatie te herstellen.

De Stichting roept het Woerdense gemeentebestuur op vooral de open polders ten noorden van de Oude Rijn te sparen voor grootschalige energie opwekking, dus om hier geen hoge windmolens op te richten of uitgestrekte zonnevelden aan te leggen. Het landschap aan de zuidkant van de gemeente is al doorsneden door belangrijke vervoersassen. Windmolens en zonnevelden zullen daarom in de zone langs de A12 landschappelijk gezien minder schade aanrichten. Maar ook daar zal uiterst zorgvuldig omgegaan moeten worden met aanwezige cultuurhistorische en archeologische waarden.

In het verstedelijkte deel van Woerden en in de drie dorpen, die tot de gemeente behoren, staan veel monumentale en beeldbepalende gebouwen.

Voor zonnepanelen op beeldbepalende bebouwing zijn richtlijnen nodig

Deze bebouwing is maar beperkt of in het geheel niet geschikt voor zonnepanelen op het dak. Dat geldt ook voor sommige panden uit de perioden van de jongere bouwkunst. Het is zaak dat naast het Afwegingskader er een gemeentelijk beleidsdocument komt met regels voor zonnepanelen op deze bouwwerken. Erfgoedinstellingen kunnen hierover adviezen geven.

Archeologische sporen bij de Grecht

In de jaarverslagen van 2019 en 2020 is melding gemaakt van interessante sporen die

door werkgroep lid Piet Brak aan de Zegveldse kant van de Grecht zijn ontdekt, toen daar door het Waterschap werkzaamheden werden uitgevoerd. De aangetroffen restanten van bewerkt hout en aardewerk zijn onderzocht door bureau Hollandia Archeologen. Met deze vondsten wordt de theorie bevestigd, dat de ontginning van de polders Zegveld en Kamerik Mijzijde in de 11de eeuw bij de Grecht (toen nog oude Meije) is begonnen.

Bijzonder was de vondst in 2020 van sporen van houten palen die in een structuur stonden. De best bewaarde houten staander dateert, op grond van C14-onderzoek, uit de 11de/12de eeuw. Dit ligt in lijn met de aardewerkvondsten uit 2018/2019.

Het wachten is op een archeologisch eindrapport waarin de waarnemingen en vondsten uit 2018-2020, in samenhang met een studie van de bodem en het historisch landschap waarin de vondsten zijn aangetroffen, worden beschreven.

Defensie-eiland

In 2021 zijn de bouwactiviteiten op het Defensie-eiland voor het grootste deel afgerond. Aan de buitenruimte moet nog het een en ander worden gedaan, met name bij de entree van het Defensie-eiland vanaf de Wilhelminaweg. Dit zal pas kunnen als er op die plek een brug is gerealiseerd en het Defensie-eiland weer met recht een eiland is.

In 2021 zijn er klachten geuit door bewoners van de woningen die liggen aan de 'fabriekstraat', de straat die begint bij de Wasserij en gebouw B en kaarsrecht doorloopt naar de zuidpunt. Het plaveisel bestaat hier uit stelconplaten. Toen het Defensie-eiland nog in gebruik was als Centraal Goederen Magazijn van de Landmacht lag het hele terrein vol met stelconplaten.

Stelconplaten bepalen het straatbeeld

Vanaf het eerste ontwerp is er voor gekozen om voor de 'fabriekstraat' het militair-

industriële karakter te laten voortbestaan, zoals dat ook geldt voor de Wasserij en de gebouwen B en C toen die herbestemd werden. De kopers van woningen wisten hoe de inrichting van de buitenruimte zou worden. Als automobilisten zich niet aan de toegestane snelheid houden op de stelconplaten zullen ze dat ook niet doen op ander plaveisel. Er zal gewerkt moeten worden aan gedragsverandering van automobilisten. Bewoners zouden dat gezamenlijk moeten oppakken.

Stichting Hugo Kotestein heeft in 2011 een boekwerkje uitgebracht, waarin zes objecten die bij jubilea van het militaire centraal magazijn tussen 1873 en 1973 zijn onthuld, zijn beschreven. De stichting heeft vier objecten kunnen lokaliseren. In 2019 zijn het glas-in-lood-raam en het tegeltableau - beide uit 1948 - teruggeplaatst.

Het heeft lang geduurd maar uiteindelijk is in het voorjaar van 2020 de herdenkingsschaal uit 1923 geplaatst op de noordpunt van het Defensie-eiland, hiervoor is een nieuwe sokkel gemaakt. De schaal is de afgelopen winter ternauwernood ontsnapt aan de ondergang toen tijdens een storm een omvallende oude boom rakelings langs de herdenkingsschaal scheerde.

Van de opgespoorde kunstwerken ontbreekt nog het siersmeedwerk uit 1948 dat ooit aan de kopgevel van gebouw B hing. Wanneer keert deze herinnering terug?

Stationsomgeving

Na een overlegtraject met inwoners en ondernemers in 2020 is er een stedenbouwkundige visie opgesteld voor het stationsgebied. In mei/juni 2021 is de visie behandeld in de gemeenteraad en aangenomen.

Hoogbouw in Middelland-Noord dichtbij het NS-station

Stichting Hugo Kotestein vindt dat dichtbij het station de bouwhoogte beperkt moet blijven.

Het monumentale stationsgebouw mag niet door brede en hoge bouwmassa's worden weggedrukt. In de nabijheid staan al hoge gebouwen op het voormalige Monaterrein en het Defensie-eiland. En in Middelland-Noord worden binnen enkele jaren meerdere woongebouwen gerealiseerd van 8 of 11 bouwlagen.

Blinde gevels van de oude Minkemaschool

In het stationsgebied is ruimte voor nieuwbouw. Aan de noordkant is de ruimte beperkt, aan de zuidkant zijn hiervoor meer mogelijkheden.

De eerstvolgende stap is het uitwerken van een stedenbouwkundig plan voor het zuidoostelijk deel, dit is het gebied rond het oude Minkemagebouw. Het bijna 100-jarige gebouw moet een nieuwe functie krijgen. Op de kavel van de school is ook ruimte voor nieuwbouw. Het voormalige schoolgebouw met de conciërgewoning is een gemeentelijk monument.

Volgens de stedenbouwkundige visie ligt de oude Minkemaschool straks met de westgevel aan het nieuwe Stationsplein-Zuid.

Aan de herontwikkeling van het oude Minkema-college gaat een brede cultuurhistorische verkenning vooraf, die moet leiden tot ideeën voor het toekomstig gebruik.

Lichtkoepel in het trappenhuis van de oude Minkemaschool

In oktober 2021 heeft een delegatie van de werkgroep een bezoek gebracht aan het gebouw. In het interieur zijn nog een flink aantal originele elementen aanwezig, waaronder een trappenhuis met lichtkoepel,

gangen met origineel tegelwerk en oude deuren en ramen met glas-in-lood ruiten. Aan de buitenkant valt op dat de oostelijke en zuidelijke gevel (nagenoeg) blind zijn uitgevoerd, dit biedt een mogelijkheid aan die kanten nieuwbouw aan de bestaande bouwmassa toe te voegen.

Exercitieveld

De afgelopen twee jaar is meerdere keren in de gemeenteraad gediscussieerd over de bomen op het Exercitieveld. In 2020 lanceerde de gemeente het plan om alle nog overgebleven bomen rond het Exercitieveld te kappen, waarna een enkele rij bomen zou worden teruggeplant. Redenen hiervoor waren het opknappen van het wegdek op de Oostsingel en de Oostlaan en het vervangen van het riool. Dit plan leidde tot veel kritiek vanuit de bevolking en de Raad. Uiteindelijk werd na veel discussie en het indienen van meerdere moties besloten dat het College een nieuw scenario zou uitwerken, waarbij een deel van de kastanjabomen behouden zou worden.

Deze bomen bij het Exercitieveld blijven staan zolang dat verantwoord is

In juni 2021 is aan de gemeenteraad een nieuw voorstel voorgelegd met meerdere scenario's. Het volledig vervangen van het riool bleek niet nodig te zijn. Het opknappen van het wegdek kon worden uitgevoerd zonder dat hiervoor de bomen moeten wijken. Een meerderheid van de Raad was ervoor dat de 41 resterende kastanjabomen blijven staan totdat ze aan het einde van hun bestaan zijn. In de tussentijd zullen op plekken waar de laatste jaren bomen zijn gekapt jonge geschikte bomen van enig formaat worden teruggeplant.

Al jarenlang heeft Stichting Hugo Kotestein zijn stem laten horen als het vervangen van de kastanjabomen langs het Exercitieveld aan de orde kwam. Steeds hebben wij gepleit voor

dubbele rijen bomen aan beide kanten van het Exercitieveld. En wat de huidige beplanting betreft was ons uitgangspunt: behoud zoveel mogelijk kastanjabomen en neem deze op in een nieuw te ontwerpen laanbeplanting. In 2021 heeft de stichting zich niet in de discussie gemeld. Omwonenden en leden van de Actiegroep Hart Voor Natuur Woerden hebben krachtig geprotesteerd tegen de kap van alle bomen. Vervolgens heeft de Raad zijn verantwoordelijkheid genomen en getoond het historisch groen bij het Exercitieveld te willen behouden zolang dat verantwoord is. Stichting Hugo Kotestein is tevreden over deze afloop.

Hogewal

De gemeente wil de historie van de Woerdense vestingwerken zichtbaarder maken. Een al lang bestaand plan om de oude Algemene begraafplaats op het bastion Het Holle Bolwerk te herstellen wordt thans uitgevoerd. Op deze begraafplaats uit 1829 wordt sinds 1978 niet meer begraven. Veel grafzerken zijn gebroken, veel grafkelders zijn ingestort. De gemeente gaat de restauratie van de graven uitvoeren. Bestaande paden worden hersteld. In 2021 is hiervoor een vergunning verleend.

Grafzerken op de oude Algemene begraafplaats worden gerestaureerd

Er zijn plannen om in het poortgebouw informatie te tonen over de historie van de twee bastions en het gebruik van de begraafplaatsen sinds 1829. De Stichting juicht dit toe.

Onderdeel van het Singelplan was om onderlangs de twee bolwerken bij de Hogewal een wandelpad aan te leggen en hiervoor een strook water van de binnengracht op te offeren. Stichting Hugo Kotestein had hierover bedenkingen en heeft een studie verricht naar de vestingwerken van Woerden. In februari 2021 hierover een rapport uitgebracht. Uit het onderzoeksrapport komt naar voren dat een

doorgaand voetpad onderlangs de binnenwal en de bastions er nimmer is geweest. Vanuit historisch perspectief gezien hoort er langs de oever geen wandelpad te komen. Daarbij komt dat voor zo'n pad een stuk van de binnengracht gedempt moet worden, die hier nog zijn oorspronkelijke, vier eeuwen oude oeverlijn heeft. Alle tijdslagen die bij de Hogewal aanwezig zijn hebben grote historische waarde. Nieuwe dingen toevoegen, die hier nooit geweest zijn, is uit den boze.

Stichting Hugo Kotestein en de Stichts-Hollandse Historische Vereniging hebben in samenwerking met zes andere erfgoedpartners in mei 2021 een voorstel ingediend voor een wandelroute over de oude binnenwal en de Algemene begraafplaats.

Tracé van de voorgestelde wandelroute over de oude binnenwal

Het voorstel is ingebracht in het overleg met de Vestingraad, en daarna met de instemming van de Vestingraad ingediend bij het gemeentebestuur. De bedoeling is om hiermee meer publiek te bereiken bij het doorgeven van de stadsgeschiedenis.

Daarna is het rond de Hogewal een half jaar stil geweest.

Begin dit jaar kwam via een persbericht naar buiten dat het College heeft besloten om bij de Hogewal af te wijken van het Singelplan. Er komt geen wandelpad onderlangs de bastions. Verder zal een deel van de bomen op de taluds blijven staan. Het blijft wel de bedoeling de wallen meer zichtbaar te maken. Ter compensatie van de bomen die verwijderd worden, zullen er nieuwe bomen teruggeplaatst worden bovenop de bastions. De taluds worden ingezaaid met kruidenrijk gras.

Voor diverse raadsfracties was de koerswijziging van het College aanleiding om te vragen meer het accent te leggen op de biodiversiteit en minder op de zichtbaarheid van de wallen.

In de raadsvergadering van eind februari kwam hiervoor een motie ter tafel, ingediend door zes raadsfracties. De motie is met 21 stemmen voor en 8 tegen aangenomen. Een succes dat bereikt is door burgerparticipatie. De uitkomst betekent winst voor de natuur en een positieve bijdrage aan de bescherming van Woerdens cultureel erfgoed.

Werken aan de Oostdam

Eind 2020 werd Woerden verrast door de start van ingrijpende werkzaamheden bij de Oostdam. Enkele weken na de aankondiging begon al de uitvoering.

In 1842 werd de Oostdam aangelegd. Om de doorstroming van het water in de buitengracht mogelijk te maken kwam er toen in de Oostdam een eenvoudige duiker.

Deze duiker was in 2020 aan vervanging toe. De gemeente heeft besloten om in plaats van de duiker een duikerbrug te maken, waardoor het voor lage boten mogelijk wordt om een rondje om de stad te varen. Begin 2022 is de duikerbrug opgeleverd.

Nieuwe duikerbrug onder de Oostdam

Woerden heeft nu een brede boulevard vanaf het station en de Utrechtsestraatweg naar de binnenstad.

De opvallende muur die met een borstwering hoog boven het water uitsteekt, oogt erg nieuw. Het is te hopen dat het metselwerk snel verweert en een eenheid gaat vormen met het metselwerk van de lagere kademuur bij de Snellerbrug.

Historische hectometerpaal op de Oostdam

Tijdens de werkzaamheden raakte één van de twee hectometerpalen (met de bekende oranje kop) die op de Oostdam stonden zoek. Werkgroeplid Ernst Meijer is hier achteraan gegaan. Na ongeveer twee maanden navraag doen, dook de paal weer op. De hectometerpaal is weer op zijn plek teruggezet. Nu is het wachten op herstel van de inundatiesluis bij de Oostdam.

Brediuspark

Jarenlang keek Woerden aan tegen de resten van de in 2008 verbrande Brediusboerderij. Tot herbouw kwam het om diverse redenen niet. Het is dan ook verheugend dat begin 2021 de restauratie van Hofstede Batestein kon starten. In het voorjaar van 2022 zal de restauratie klaar zijn. In de gerestaureerde boerderij komt Parkcafé Bredius.

Een tweede positieve ontwikkeling is dat het bestemmingsplan voor het Entreegebied Landgoed Bredius in 2021 rond kwam. Dit bestemmingsplan maakt het mogelijk dat er een entree komt vanaf de Burg. H.G. van Kempensingel naar het Landgoed en Hofstede Batestein.

Hier komt de nieuwe toegangsweg naar de Hofstede Batestein

In het bestemmingsplan is geregeld dat er een zichtcorridor komt naar de gerestaureerde boerderij. Ook is vastgelegd dat een aantal eeuwenoude eikenbomen in het plangebied behouden moet blijven.

In ons vorig jaarverslag hebben wij geschreven dat vanuit werkgroep Woerden een bijdrage is geleverd aan een rapport over de cultuurhistorische waarde van het Brediuspark. Dat rapport is nu opgenomen als een onderdeel van het vastgesteld bestemmingsplan, wat een extra waarborg is voor de bescherming van dit erfgoed.

Archeologische beleidskaart

In de nieuwe Omgevingsvisie en het daarop volgende Omgevingsplan krijgt de

bescherming van archeologische waarden een plek.

Aan de omgevingsvisie wordt een geactualiseerde beleidskaart toegevoegd. De kaart wordt opgesteld door een archeologisch bureau. Stichting Hugo Kotestein is gevraagd daar input voor te leveren. Werkgroeplid Piet Brak heeft dat grotendeels voor zijn rekening genomen. Sinds 2012 is hij regelmatig betrokken geweest bij archeologische onderzoeken, waarvan vooral de vondsten langs de Grecht veel aan het licht hebben gebracht over de ontginningsgeschiedenis van de polders onder Zegveld en Kamerik. De huidige gemeentelijke archeologische beleidskaart moet hoognodig geactualiseerd worden, de laatste keer dat dit gebeurde was rond 2010. De laatste 10 jaar is er veel kennis bij gekomen uit de Romeinse periode en uit de tijd van de grote ontginning: het tijdvak 1000-1200.

In 2022 volgt er een laatste consultatieronde, waarna de archeologische beleidskaart definitief wordt vastgesteld en onderdeel kan worden van de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan.

Omgevingsvisie

Halverwege 2021 verscheen de ontwerp-Omgevingsvisie Woerden. De werkgroep vond het belangrijk te reageren op dit gemeentelijk beleidsstuk. Omdat we als werkgroep niet fysiek konden vergaderen, hebben we dit online moeten oplossen. In december heeft de werkgroep Woerden, mede namens de werkgroepen Kamerik en Harmelen een zienswijze ingediend.

In 2021 verscheen de ontwerp-Omgevingsvisie Woerden

Over acht onderwerpen hebben we een reactie of mening gegeven, het betreft: de identiteit

van Woerden, de groei van Woerden, de ontwikkeling van kernrandzones, opdeling van de gemeente in stedelijke en landschappelijke zones, visies per thema, de gevolgen van een oostelijke randweg, en als laatste de structuur en leesbaarheid van de omgevingsvisie. Veel inwoners en organisaties hebben met een zienswijze gereageerd op de omgevingsvisie, in totaal heeft de gemeente er 39 ontvangen. De nota van beantwoording van de zienswijzen is inmiddels verschenen. Teleurstellend is dat volgens de nota van beantwoording zo weinig met de ingebrachte gezichtspunten wordt gedaan.

De behandeling in de Raad is uitgesteld tot na de gemeenteraadsverkiezingen. De Raad heeft het College verzocht op een zevental punten de ontwerp-Omgevingsvisie nog nader uit te werken en in de nieuwe Raad te bespreken.

Boek over Utrechtsestraatweg

In november 2021 verscheen een boek over de Utrechtsestraatweg. Schrijver en samensteller is Ed van Keimpema, werkgroep lid van Stichting Hugo Kotestein. Via archiefonderzoek, gesprekken met (voormalige) bewoners, het bestuderen van kaarten en het raadplegen van boeken en bestanden heeft Ed voor alle adressen op de Utrechtsestraatweg zoveel als mogelijk de historie achterhaald en beschreven.

In 2017 is hij hiermee gestart. Het project lag een poos stil toen Ed werkte aan een boek over het Landgoed Bredius (uitgegeven in 2020). In 2021 heeft Ed het werk aan het boek weer voortgezet. Ed heeft de panden beschreven op de manier zoals dat in erfgoedkringen meestal gebeurt, dus wat is architectonisch, cultuurhistorisch en bouwhistorisch waardevol en beschermwaardig aan een pand. Betreffende de classificatie van de panden heeft Ed afstemming gezocht met de opstellers van de Cultuurhistorische Waardenkaart van Woerden (Bureau Lantschap). In goed overleg is wederzijds gebruik gemaakt van opgediept materiaal.

In het afgelopen jaar kreeg Ed bij de afronding van het boek assistentie van twee bewoners van de Utrechtsestraatweg. Zij namen onder meer de redactie en de productie van het boek voor hun rekening.

Aan de Utrechtsestraatweg staan veel beeldbepalende woningen uit de periode 1880-1960. Enkele zeer opvallende panden zijn beschermd via de gemeentelijke monumentenlijst. Voor de andere waardevolle

Boek van 306 pagina's over de Utrechtsestraatweg

panden moet bescherming in de eerste plaats komen van de eigenaren. Met dit boek worden eigenaren gewezen op de waardevolle architectuur en/of detailleringen van hun pand. Het boek dat in een oplage van 550 exemplaren is verschenen was snel uitverkocht. Uitgave van het boek kon worden gerealiseerd doordat van sponsors, waaronder Stichting Hugo Kotestein een financiële bijdrage is ontvangen.

Vestingraad

De Stichts-Hollandse Historische Vereniging (SHHV) en Stichting Hugo Kotestein (SHK) participeren in de Vestingraad. Samen met nog zes andere Woerdense erfgoedorganisaties zijn SHHV en SHK de stem van de erfgoedpartners in het overleg van de Vestingraad.

Werkgroep lid Frits Welling vertegenwoordigt Stichting Hugo Kotestein in dit overlegorgaan. De focus van de erfgoedinstellingen ligt op meer aandacht voor cultuurhistorie in de nieuwe plannen voor de Binnenstad.

